

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

БанаМилосављевића 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. BanaMilosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о раду Агенције за осигурање Републике Српске
за период од 01.01. до 31.12.2014. године

Број: УО-12/15
Датум: 25.мај 2015. године

Бања Лука, мај 2015. године

САДРЖАЈ

Садржај документа

УВОДНА РИЈЕЧ	4
1. АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	6
1.1. Мисија, визија и циљеви	6
1.2. Надлежности Агенције	7
1.3. Органи управљања и организациона структура.....	9
1.3.1. Органи управљања.....	9
1.3.2. Организациона структура	10
1.4. Законодавни оквир.....	12
2. АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	13
2.1. Регулаторне активности.....	13
2.2. Надзорне активности и лиценцирање	15
2.2.1. Издавање дозвола за рад и издавање других одобрења у пословима осигурања и посредовања у осигурању	15
2.2.2. Надзорне активности.....	17
2.2.2.1. Континуирани надзор.....	17
2.2.2.2. Редовне и ванредне контроле	23
2.2.2.3. Мјере надзора	25
2.3. Активности у вези са заштитом потрошача у осигурању	28
2.3.1. Омбудсман у осигурању.....	28
2.3.1.1. Едукација потрошача корисника услуга осигурања	30
2.3.1.2. Активности у вези са приговорима и притужбама	30
3. УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА	32
3.1. Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности.....	33
3.2. Информациони систем Агенције	34
3.3. Сарадња са другим институцијама.....	35
3.3.1. Сарадња са домаћим институцијама.....	35
3.3.2. Сарадња са иностраним институцијама	37
3.4. Едукација и повећавање јавне свијести о значају осигурања.....	39
Табеле	
Табела 1.1. Структура запослених према нивоу образовања.....	11
Табела 1.2. Специјалистичка и стручна знања запослених	11

Табела 2.1. – Преглед издатих дозвола, уписа и брисања из регистра Агенције и укупног броја учесника на тржишту осигурања на дан 31.12.2014. године.....	16
Табела 2.2. – Дозволе, сагласности и одобрења у 2014. години.....	17
Табела 2. 3: Преглед прописаних извјештаја који се достављају Агенцији.....	19
Табела 2. 4: Информације сачињене на основу континуираног надзора у 2014. години	21
Табела 2.5. On-site контроле у 2013. и 2014. години	23
Табела 2.6. – Изречене мјере надзора према врстама у периоду од 01.01. до 31.12. 2014. године	25
Табела 2.7. – Разлози због којих су се потрошачи услуга осигурања обраћали Агенцији	29
Табела 2.8. – Структура приговора по врстама осигурања	31
Табела 2.9. – Преглед рјешавања Омбудсмана по приговорима	31
Табела 2. 10. – Преглед по осталим поднесцима	31

УВОДНА РИЈЕЧ

Овај извјештај даје преглед регулаторних, надзорних и активности у вези са заштитом потрошача, које је Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) проводила у 2014. години, у складу са својим законским надлежностима и стратешким циљевима.

Агенција је основана законом, као самостални и независни регулаторно-надзорни орган, који дјелује у циљу заштите права и интереса осигураника и других лица корисника осигурања, као и општег унапређења сектора осигурања. Агенција за свој рад одговара Народној скупштини Републике Српске.

У извјештајном периоду законодавни оквир тржишта осигурања унапријеђен је доношењем подзаконских аката којима се регулишу надзорни, статистички и други извјештаји, које су субјекти на тржишту осигурања обавезни да достављају Агенцији.

У сарадњи са Министарством финансија РС завршена је израда новог законодавног оквира којим се уређује област обавезних осигурања у саобраћају, са циљем већег степена усклађивања са директивама ЕУ и боље заштите трећих оштећених лица. Истовремено Агенција је добила техничку помоћи у оквиру FIRST Initiative (пројекат Свјетске банке), за провођење процеса либерализације цијена у осигурању од аутоодговорности.

Континуирани надзор се спроводио на основу извјештаја које учесници на тржишту осигурања у прописаним роковима достављају Агенцији. Завршено је 7 контрола започетих крајем претходне године у друштвима за осигурање и филијалама друштава за осигурање из ФБиХ. Извршено је 16 редовних контрола у складу са Планом редовних контрола за 2014. годину. У извјештајном периоду обављене су и 2 ванредне контроле. Ове контроле резултирале су већим бројем различитих надзорних мјера, које треба да обезбиједи усклађивање пословања друштава за осигурање са законским и другим прописима. Надзор се проводио према стандардизованим супервизорским методологијама Агенције, које се редовно ревидирају и усклађују са стеченим искуствима у пракси и међународним стандардима супервизије осигурања.

Поред редовних надзорних активности, Агенција је у извјештајном периоду спроводила додатно праћење, односно појачан континуирани и ванредни надзор код 4 друштва за осигурање, који је настављен и у 2015. години. Агенција је у складу са законским овлашћењима наложила одређене мјере у циљу испуњавања захтјева адекватности капитала, побољшања ликвидности и солвентности, те заштите осигураника и трећих лица.

У 2014. години извршена је процјена стања финансијског сектора БиХ (Financial Sector Assessment Program - FSAP), у сарадњи са Свјетском банком и Међународним монетарним фондом. Иако је коначан извјештај FSAP мисије у фази израде, у нацрту извјештаја који је достављен Агенцији на увид и коментаре, констатован је знатан напредак у сектору осигурања у односу на посљедњу FSAP мисију 2006. године. У нацрту извјештаја се наводи да је „кадровска структура Агенције унапријеђена ангажовањем већег броја стручњака из области права и актуарства, да су оперативни

процеси и интерне контроле на високом нивоу, те да је, узевши све у обзир, Агенција позиционирана на тржишту на начин који јој омогућава ефикасно спровођење супервизије.“ Такође, наведено је да је сам процес супервизије и регулаторни оквир у великој мјери усклађен са „Основним принципима супервизије осигурања“, које је усвојило Међународно удружење супервизора у осигурању (IAIS - Insurance Core Principles, Standards, Guidance and Assessment Methodology).

Значајан сегмент дјеловања Агенције представља заштита потрошача на тржишту осигурања, који се спроводи, како доношењем одговарајућих прописа, затим преко надзорних активности, које су индиректно усмјерене на заштиту потрошача у осигурању, тако и у директној комуникацији са потрошачима путем стручних служби и Омбудсмана у осигурању.

Остварена је сарадња са бројним и различитим институцијама у Републици Српској, БиХ и иностранству, а посебно у оквиру Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске.

Директор,
Божана Шљивар

1. АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција је основана 2006. године, Законом о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10).

Агенција је самостална непрофитна институција Републике Српске, која за свој рад одговара Народној скупштини Републике Српске. Сједиште Агенције је у Бањој Луци.

1.1. Мисија, визија и циљеви

Мисија Агенције је провођење ефикасне регулације и надзора у области:

- осигурања (друштва за осигурање, посредници у осигурању) и
- добровољног пензијског осигурања (фондови и друштва за управљање),

с циљем заштите и обезбјеђења повјерења осигураника, трећих лица, корисника осигурања и чланова добровољних пензијских фондова, уз стварање услова за стабилно и транспарентно функционисање тржишта осигурања у Републици Српској.

Визија је континуирани развој Агенције, као независног и модерног регулатора и надзорног тијела, у складу са најбољом праксом и међународним стандардима у овој области.

Агенција усклађује правила пословања и рада учесника на тржишту осигурања, као и правила и принципе надзора са међународно прихваћеним стандардима надзора у осигурању.

Агенција врши надзор и предузима мјере потребне да се обезбиједи законитост рада и пословања учесника на тржишту осигурања, над којима има законска овлашћења за надзор.

У сарадњи са учесницима на тржишту осигурања у Републици Српској, Агенција предузима активности у циљу подизања свијести о потреби сталног унапређивања пословања и повећавања нивоа усклађености са стандардима и прописима у осигурању.

Дјеловањем Агенције на овим основама стварају се претпоставке да се у Републици Српској изгради стабилно, уређено и ефикасно тржиште осигурања, које корисницима обезбјеђује услуге осигурања, на квалитетан, поуздан и транспарентан начин.

Основни принципи на којима се заснива функционисање Агенције су:

- економичан и ефикасан приступ регулацији и надзору,
- објективан и непристрасан приступ у провођењу надзора,
- стандардизација надзорних процедура и
- транспарентност у обављању активности.

Стратешки циљеви Агенције су:

- изградња компетентности у надзору, отвореност ка конструктивној интеракцији са свим заинтересованим странама,
- стимулисање конкурентског окружења и помоћ у развоју саморегулације свих овлашћених учесника,
- регулација и надзор засновани на ризику - постепено унапређивање приступа надзору, помјерањем фокуса са контроле законитости пословања на надзор који се базира на процјени ризика у пословању надзираних лица и на управљању тим ризицима,
- одржавање активне позиције у БиХ, односи координације, примјена ЕУ и других међународних стандарда,
- повећање повјерења јавности у услуге и производе тржишта осигурања и добровољног капитализованог пензијског осигурања,
- изграђивање ефективне политике у области развоја и употребе људских ресурса,
- оптимизација структуре, процеса, процедура и развоја у вези са употребом информационих технологија.

1.2. Надлежности Агенције

У складу с правним оквиром, надлежности Агенције могу се груписати на регулаторне, надзорне и заштита и едукација потрошача у осигурању.

Агенција у оквиру својих регулаторних надлежности:

- доноси подзаконске прописе (правилнике, одлуке, наредбе, упутства и смјернице),
- анализира постојећу подзаконску регулативу, са аспекта промјена законског оквира и тржишних околности,
- покреће иницијативе и учествује у припреми закона и других прописа из области осигурања и учествује у припремању других закона и прописа који су од интереса за учеснике на тржишту осигурања,
- учествује у изради транспозиционих и корелационих табела у односу на директиве ЕУ у области осигурања, у сарадњи са другим надлежним органима и
- врши самопроцјену усклађености домаће регулативе са ICP принципима које је издало Међународно удружење супервизора у осигурању (IAIS).

Надзорне надлежности Агенције су:

- надзор испуњености услова за оснивање друштава за осигурање и друштава за управљање добровољним пензијским фондовима и добровољних пензијских фондова,
- надзор испуњености услова за овлашћење и упис у регистар посредника у осигурању и овлашћених актуара,
- надзор испуњености услова неопходних за издавање разних одобрења учесницима на тржишту осигурања,
- континуирани надзор (правни, финансијско-рачуноводствени и актуарски) учесника на тржишту осигурања, на основу анализе извјештаја и друге документације коју учесници на тржишту осигурања достављају Агенцији,
- редовне и ванредне контроле учесника на тржишту осигурања,
- надзор над пословањем Заштитног фонда РС,
- вођење прописаних регистара друштава за осигурање, посредника у осигурању, овлашћених актуара и добровољних пензијских фондова,
- размјена информација из области надзора са другим регулаторима финансијског тржишта у Републици Српској и Федерацији БиХ,
- сарадња и размјена информација са институцијама супервизије осигурања из земаља ЕУ, путем колеџа супервизора, а у циљу провођења надзорних активности друштава за осигурање која послују у оквиру групација осигуравача и
- развој Информационог система Агенције с циљем ефикаснијег спровођења основних функција.

Надлежности Агенције везане за заштиту и едукацију потрошача у осигурању су:

- континуирани надзор над примјеном правила пословања и аката пословне политике друштава за осигурање,
- континуирани надзор над постојањем и примјеном интерних процедура у друштвима за осигурање за продају осигурања (закључивање уговора) и за рјешавање одштетних захтјева и захтјева за исплату осигураних сума и сума осигурања,
- подстицај јачању повјерења јавности у услуге осигурања (путем Омбудсмана, едукацијом, превентивним дјеловањем и другим потребним мјерама),
- подизање јавне свијести о користима и потребама за осигурањем, као и ризицима покривеним осигурањем,
- едукација различитих категорија потрошача на тржишту осигурања,

- информисање надлежних органа и јавности о раду Агенције и стању на тржишту осигурања и
- сарадња и координација рада са другим надзорним органима финансијског сектора, ради очувања његове ефикасности, стабилности и обезбјеђења заштите права свих корисника финансијских услуга, у складу са Законом о комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 49/09).

Агенција у складу са Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“ број: 13/09) има надлежност да регулише и надзире област добровољног пензијског осигурања. У извјештајном периоду није било активности из ове области, јер у Републици Српској још увијек није основан ниједан добровољни пензијски фонд.

1.3. Органи управљања и организациона структура

1.3.1. Органи управљања

У складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање, органи управљања Агенције су Управни одбор и директор.

Управни одбор се састоји од предсједника и четири члана, које на приједлог Владе Републике Српске именује и разрјешава Народна скупштина Републике Српске. Предсједник Управног одбора је Бранка Бодрожа, а чланови Управног одбора су: др Дарко Радић, др Никола Војводић, Срђан Шупут и Борис Дмитрашиновић.

Директор Агенције води пословање Агенције, заступа и представља Агенцију, одговоран је за законит рад и пословање, организује активности Агенције и обавља друге послове, који су законским оквиром и Статутом стављени у надлежност директора.

Директора Агенције, на приједлог Владе Републике Српске, именује Народна скупштина Републике Српске. Директор се именује на период од четири године.

Агенција је у 2014. години усвојила нови Статут („Службени гласник Републике Српске“ број: 2/15), уз сагласност Владе Републике Српске. Разлози за доношење Статута Агенције садржани су у потреби да се прецизирају поједине одредбе постојећег Статута и да се одређене нове области регулишу. Наиме, било је потребно у Статут уврстити одредбе о надлежностима Агенције у области добровољног пензијског осигурања, о омбудсману у осигурању, као и постојеће одредбе Статута ускладити са Законом о измјенама и допунама Закона о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 74/10).

1.3.2. Организациона структура

Организациона структура Агенције даје се у наставку.

Илустрација бр.1: Организациона структура Агенције

Организациону структуру Агенције чине Кабинет директора, Канцеларија Омбудсмана, Секретаријат и стручне службе Агенције.

Канцеларија Омбудсмана у осигурању основана је, као самостална организациона јединица у оквиру Агенције, са циљем заштите легитимних права и интереса осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица у случају спорних односа, насталих из основа осигурања са друштвима за осигурање и рјешавања спорова вансудским путем. Послове Омбудсмана у осигурању тренутно обавља један омбудсман.

Секретаријат Агенције је организациона јединица у којој се обављају стручни и оперативни послови од заједничког интереса за Агенцију.

Свака од наведених стручних служби обавља послове из својих области:

- припрема прописа које доноси Агенција,
- припрема приједлога мишљења и ставова Агенције,
- обрада захтјева за давање различитих одобрења учесницима на тржишту осигурања,
- рачуноводствено-финансијски, актуарски или правни надзор учесника на тржишту осигурања,
- прикупљање података и припрема различитих врста анализа и информација о појединим аспектима пословања учесника на тржишту осигурања,
- заштита права осигураника и корисника осигурања.

У Агенцији је на дан 31.12.2014. године било запослено 25 радника, од чега је 22 запослена или око 88% са високом стручном спремом из области економије, права и електротехнике.

У наредним табелама даје се структура запослених у Агенцији:

Табела 1.1. Структура запослених према нивоу образовања

Р.бр.	Ниво образовања	Професионални назив	Број запослених
1.	ССС	економски и административни техничар	3
2.	ВСС	дипл.економиста	12
		дипл.правник	6
		дипл.инж.ел.технике	1
УКУПНО:			19
3.	Мастер/магистар	економске науке	3
УКУПНО:			25

Табела 1.2. Специјалистичка и стручна знања запослених

Р.бр.	Специјалистичка и стручна знања	Број запослених
1.	Овлашћени актуари	4
2.	Овлашћени процјењивачи	6
3.	Овлашћени ревизор	1
4.	Овлашћени интерни ревизор	1
5.	Овлашћени рачуновођа	3
6.	Стечајни управник	1
7.	Правосудни испит	1

Етичким правилима и Правилником о пословној тајни детаљно су утврђене све обавезе, ограничења и одговорности предсједника и чланова Управног одбора, директора, као и свих запослених у Агенцији, а с циљем транспарентног рада и постизања већег степена повјерења на тржишту осигурања у Републици Српској.

У складу са Планом едукативних активности за 2014. годину, Агенција је наставила са јачањем стручних и професионалних капацитета. Значајан сегмент представљале су тзв. интерне едукације које Агенција организује непосредно и искључиво за своје запослене, а на основу претходно идентификованих потреба. У 2014. години, Агенција је за своје запослене организовала интерне семинаре /едукације на следеће теме:

- Електронски потпис, електронска документа и електронско пословање у Републици Српској,
- Реформа и либерализација тржишта осигурања АО – Техничка радионица на тему тарифирања и резервација за штете,

- Концепт адекватности капитала друштава за осигурање у прописима Републике Српске,

Такође, запослени у Агенцији учествовали су на домаћим и међународним семинарима и симпозијумима на актуелне теме из сљедећих области:

- Усклађивања регулаторног оквира сектора осигурања са директивама Европске уније, Солвентност II,
- Ликвидност и солвентност друштава за осигурање,
- Интерна ревизија,
- Супервизија заснована на ризику,
- Конференција „Иницијативе супервизора у осигурању југоисточне и централне Европе“ (CESEE ISI),
- Оцјена финансијског положаја осигуравајућих друштава – актуарски и рачуноводствени аспекти,
- Финансијске истраге и оперативни ризици,
- Спречавање прања новца и финансирање тероризма,
- Посредници и заступници у осигурању,
- Осигурања одговорности друмских превозника,
- Осигурања пољопривреде,
- Информацијска и комуникацијска технологија у осигурању,
- Либерализација цијена осигурања аутоодговорности,
- Узроци и посљедице стечаја и ликвидације привредних друштава,
- Јавне набавке.

1.4. Законодавни оквир

Правни оквир којим је уређен правни статус, надлежности и дјелокруг рада Агенције представљају сљедећи закони:

- Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10),
- Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 64/06 и 106/09),
- Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09),
- Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, број: 13/09) и
- Закон о комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/09).

Поред законског оквира, Агенција доноси и подзаконске прописе који обезбјеђују ефикасну примјену закона из области осигурања. Од оснивања до краја 2014. године Агенција је донијела 75 подзаконских аката (правилници, одлуке, смјернице) који су на снази. Подзаконски акти Агенције, доступни су на службеној интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

2. АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Основни задаци Агенције према закону се могу груписати на:

- доношење подзаконске регулативе, у складу са одредбама закона из области осигурања, а који чине шири правни оквир за уређење и надзор тржишта осигурања,
- давање различитих дозвола и одобрења од значаја за рад друштава за осигурање и других овлашћених учесника на тржишту осигурања,
- надзор над пословањем друштава за осигурање и других овлашћених учесника на тржишту осигурања и
- заштита и едукација потрошача.

2.1. Регулаторне активности

Регулаторне активности Агенције у 2014. години, имале су за циљ очување стабилности и развој сектора осигурања у Републици Српској, а одвијале су се кроз процесе:

- унапређења подзаконске регулативе из области осигурања,
- обезбјеђења ефикаснијег провођења Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности и
- заштите интереса потрошача услуга осигурања.

У том смислу, у извјештајном периоду, донесени су сљедећи подзаконски акти:

1. Правилник о облику и садржају надзорних и статистичких извјештаја друштава за осигурање и реосигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 91/14),
2. Правилник о садржају, начину и роковима за достављање извјештаја, обавјештења и других података друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 91/14),
3. Правилник о измјенама и допунама правилника о правилима оснивања и пословања филијала друштава за осигурање у међуентитетском пословању („Службени гласник Републике Српске“, број: 91/14),
4. Правилник о измјенама и допунама правилника о начину процјењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 91/14),
5. Правилник о висини и начину улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда друштава за осигурање - Пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 35/14),
6. Одлука о начину коришћења одређених облика активе за покриће техничких резерви друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 7/14),

7. Одлука о електронском достављању надзорних и статистичких извјештаја учесника на тржишту осигурања („Службени гласник Републике Српске“, број: 91/14),
8. Одлука о облику и садржају надзорних и статистичких извјештаја Заштитног фонда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 91/14),
9. Одлука о привременом плаћању доприноса Заштитном Фонду Републике Српске за период јануар-март 2015. године („Службени гласник Републике Српске“, број: 117/14),
10. Одлука о броју гласова чланова скупштине Заштитног фонда Републике Српске за 2015. годину („Службени гласник Републике Српске“, број: 117/14),
11. Одлука о паушалном плаћању доприноса Заштитном Фонду Републике Српске у 2014. години („Службени гласник Републике Српске“, број: 117/14),
12. Одлука о плаћању доприноса Заштитном Фонду Републике Српске у 2014. години („Службени гласник Републике Српске“, број: 33/14),
13. Упутство о вођењу ванбилансне евиденције средстава и обавеза повезаних са датим гаранцијама друштва за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 117/14).

Разлози за доношење ових подзаконских аката засновани су на потреби преласка на електронско достављање извјештаја и осталих законом прописаних докумената, као и у циљу унапређења и међусобног усаглашавања извјештаја које друштва за осигурање, филијале друштва за осигурање из ФБиХ и Заштитни фонда РС достављају Агенцији. Доношењем ових подзаконских аката, Агенција је створила претпоставке за методолошко унапређење процеса континуираног надзора кроз стандардизацију информација и показатеља који ће се користити за детаљније анализе пословања друштва за осигурање, али и као индикатори раног упозорења. На овај начин биће омогућено превентивно дјеловање у провођењу надзора. Додатно, прелазак на електронско извјештавање минимизираће оперативне ризике и подићи ниво ефикасности у раду Агенције.

Сви подзаконски акти Агенције доступни су на службеној интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba). Такође, Агенција на интернет страници објављује и нацрте подзаконских аката, ради провођења јавне расправе, како би сви учесници на тржишту осигурања имали могућност да доставе своје писане коментаре, мишљења и/или сугестије.

Агенција је, паралелно са провођењем регулаторних активности које су у њеној директној надлежности, учествовала и у изради нацрта Закона о обавезним осигурањима у саобраћају. Основне карактеристике и циљеви новог Закона о обавезним осигурањима у саобраћају описане су у поглављу 3.1. *Унапређење обавезног осигурања од аутоодговорности.*

2.2. Надзорне активности и лиценцирање

2.2.1. Издавање дозвола за рад и издавање других одобрења у пословима осигурања и посредовања у осигурању

У 2014. години Агенција је, у складу са законским овлашћењима, разматрала и рјешавала поднесене захтјеве за издавање:

- дозвола за рад и упис у регистар посредника – физичких и правних лица,
- дозвола за рад и упис у регистар брокера у осигурању – физичких и правних лица,
- одобрење за отварање филијале друштва за осигурање у ФБиХ,
- одобрења за склапање уговора о реосигурању са друштвима за реосигурање са сједиштем изван БиХ,
- овлашћења за обављање актуарских послова,
- одобрења на избор независног ревизора друштава за осигурање,
- сагласности у вези улагања средстава друштава за осигурање,
- сагласности за нову емисију акција и стицање квалификованих удјела,
- сагласности за лица на значајном положају у друштву за осигурање,
- сагласности за упис промјена у Регистар код Агенције,
- сагласности за измјене и допуне аката друштава за осигурање, друштава за заступање и брокерских друштава.

У том смислу вођено је укупно 70 поступка у вези са уписом и брисањем из јавних регистара које Агенција води у складу са законом, а чија структура је дата у *Табели бр. 2.1.*

У складу са законским овлашћењима Агенција је у 2014. години разматрала укупно 82 различита захтјева за издавање сагласности и одобрења друштвима за осигурање и Заштитном фонду РС, а чија структура је дата у *Табели бр.2.2.*

Поред тога, Агенција је давала мишљења у вези са примјеном прописа из осигурања, потврде за потребе учешћа друштава за осигурање у поступцима јавних набавки и за друге сврхе, те изводе и увјерења из регистара код Агенције.

Агенција за осигурање Републике Српске

Табела 2.1. – Преглед издатих дозвола, уписа и брисања из регистра Агенције и укупног броја учесника на тржишту осигурања на дан 31.12.2014. године

Р.бр.	Опис	Број	Субјект/Напомена	Стање на дан 31.12.2014. године
1.	Издавање дозвола и упис у Регистар посредника у осигурању	17 заступника уписано у Регистар заступника - физичка лица 7 заступника брисано из Регистра заступника – физичка лица	Подаци о посредницима доступни на интернет страници Агенције	144 заступника - физичка лица, од тога
		7 предузетничких радњи уписано у Регистар заступника		27 предузетничких радњи
		1 друштво за заступање из РС уписано у регистар	„Infinity“ д.о.о. Бања Лука	8 друштава за заступање из РС (укључујући и Поште Српске)
		1 друштво за заступање из ФБиХ уписано у регистар	„Tri pro BH“ д.о.о. Сарајево	5 друштава за заступање - филијале из ФБиХ
		28 брокера у осигурању уписано у Регистар брокера- физичка лица 1 брокер у осигурању брисан из Регистра брокера – физичка лица	Подаци о брокерима доступни на интернет страници Агенције	85 брокера - физичка лица
		3 брокерска друштва из РС уписана у Регистар брокера	„ФИНОС“ д.о.о. Бања Лука „М брокер“ д.о.о. Бања Лука „Банка Српске“ а.д. Бања Лука	6 брокерских друштва из РС 1 филијала брокерског друштва из ФБиХ
		2.	Издавање овлашћења за обављање актуарских послова и упис у регистар овлашћених актуара	3 овлашћења за обављање актуарских послова
3.	Издавање одобрења за оснивање филијале из ФБиХ у РС	2 друштва за осигурање из ФБиХ	Триглав осигурање д.д. Сарајево Аса осигурање д.д. Сарајево	11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ

Извор: База података Агенције

Табела 2.2. – Дозволе, сагласности и одобрења у 2014. години

Р. бр.	Опис	Број
1.	Сагласност на закључивање уговора о реосигурању са иностраним друштвом	7 сагласности
2.	Одобрење за избор независног ревизора	14 одобрења
3.	Сагласност за стицање квалификованог удјела	1 захтјев (одбијен)
	Сагласност за емисију акција:	
	- повећање основног капитала	2 друштва за осигурање (вриједност емисија 7.361.200 КМ)
4.	- смањење основног капитала ради покрића губитка	1 друштво за осигурање (6.361.200 КМ смањење капитала) 1 друштво за осигурање – обустављен поступак
5.	Сагласности у складу са Правилником о висини и начину улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда	7 захтјева (6 позитивно ријешено, 1 захтјев одбијен)
6.	Сагласности за именовање лица на значајном положају	14 сагласности
7.	Упис промјена у регистре код Агенције	35 уписа
8.	Потврде за потребе учешћа друштава за осигурање на тендерима и за друге сврхе, изводи и увјерења из регистара код Агенције	47 потврда и извода
9.	Мишљења (тумачења)	41 мишљења

Извор: База података Агенције

2.2.2. Надзорне активности

Надзорне активности Агенције у периоду од 01.01. до 31.12.2014. године заснивале су се на: континуираном надзору, редовним и ванредним контролама пословања друштава за осигурање, посредника у осигурању и Заштитног фонда РС. На основу ових активности Агенција је предузимала различите надзорне мјере у складу са прописима.

2.2.2.1. Континуирани надзор

Активности континуираног надзора у периоду од 01.01. до 31.12.2014. године су обављане праћењем начина рада и финансијског положаја свих учесника на тржишту осигурања кроз анализу финансијских, ревизорских, актуарских, статистичких, надзорних и других извјештаја, које учесници на тржишту осигурања у прописаним временским интервалима достављају Агенцији.

Континуирано извјештавање учесника на тржишту осигурања у 2014. години, вршено је у електронском и материјалном облику на обрасцима које је прописала Агенција подзаконским прописима, што је приказано у Табели бр.2.3.

На основу достављених извјештаја сачињен је већи број информација, датих у *Табели бр. 2.4*, у којима је извршена:

- анализа појединих сегмената пословања учесника на тржишту осигурања и
- идентификација основних ризика у пословању појединих друштава за осигурање.

Наведене информације садрже и приједлоге за даље надзорне активности и мјере Агенције. Полазећи од информација из континуираног надзора, у зависности од значаја изложености идентификованим ризицима, покренуте су ванредне контроле у 2014. години и припремљен је План редовних контрола за 2015. годину.

Табела 2. 3: Преглед прописаних извјештаја који се достављају Агенцији

Р.бр.	Извјештај	Период достављања извјештаја	Субјект
1.	<ul style="list-style-type: none"> -Образац „П-Д“ – Премија осигурања (друштва за осигурање са сједиштем у РС), -Образац „Ш-Д“ – Штете (друштва за осигурање са сједиштем у РС), -Образац „П-Р“ - Извјештај о премији (друштва за осигурање реосигурање), -Образац „Ш-Р“ - Извјештај о штетама (друштва за осигурање реосигурање), -Образац „П-Ф“ – Извјештај о премији осигурања (филијале друштава за осигурање из ФБиХ), -Образцем „Ш-Ф“ – Извјештај о штетама (филијале друштава за осигурање из ФБиХ), -Образац „Ликв-1“ и Биланс токова готовине, -Образац „Д-ЗФ“-Извјештај о наплаћеним доприносима (Заштитни фонд РС), -Образац „Ш-ЗФ“-Извјештај о одштетним захтјевима (Заштитни фонд РС), -Образац „Р-ЗФ“ – Извјештај о наплати регреса (Заштитни фонд РС). 	Мјесечно	Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање, Филијале друштава из ФБиХ, Заштитни фонд РС
2.	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „БС-Д“ – Биланс стања, - Образац „БУ-Д“ - Биланс успјеха, - Образац „ТГ-Д“ – Биланс токова готовине, - Образац „ПК-Д“ – Извјештај о промјенама на капиталу, - Образац „БС-Р“ – Биланс стања (друштва за реосигурање), - Образац „БУ-Р“ - Биланс успјеха (друштва за реосигурање), - Образац „ТГ-Р“ – Биланс токова готовине (друштва за реосигурање), - Образац „ПК-Р“ – Извјештај о промјенама на капиталу (друштва за реосигурање), - Образац „ТСО-Д“ - Извјештај о трошковима спровођења осигурања, - Образац „ТПЛ-Д“ - Извјештај о трансакцијама са повезаним лицима, - Образац „ТП-Д“ - Извјештај о трошковима прибаве и разграниченим трошковима прибаве, - Образац „ТУ-Д“ - Извјештај о трошковима управе, - Обрасци „УС1“ „УС2“ „УС3“ – Извјештај о улагању средстава друштава за осигурање, - Обрасци „КНЖ“ и „КЖ“ - Маргина солвентности, капитал и гарантни фонд, - Образац: „АУС“ - Аналитика улагања средстава, - Образац „ПОТ-Д“ – Извјештај о старосној структуру датих аванса, потраживања и пласмана, - Образац „ИВПОТ – Д“ - Извјештај о промјенама исправке вриједности датих аванса, потраживања и пласмана, - Образац „БС-ЗФ“ - Биланс стања (друштва за реосигурање), - Образац „БУ-ЗФ“ - Биланс успјеха (друштва за реосигурање), - Образац „ТГ-ЗФ“ - Биланс токова готовине (друштва за реосигурање), - Образац „ПК-ЗФ“ - Извјештај о промјенама на капиталу (друштва за реосигурање), - Образац „Анекс-ЗФ“ - Анекс – додатни рачуноводствени извјештај (друштва за реосигурање). 	Тромјесечно	Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање, Заштитни фонд РС
4.	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „П1-Д“ - Извјештај о премији осигурања и мјеродавној премији у самопридржају, - Образац „ПЖ1-Д“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања I, - Образац „ПЖ2-Д“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања II, - Образац „П-АО-Д“ - Извјештај о премији осигурања од одговорности за моторна возила, - Образац „КП-Д“ - Извјештај о обрачунатој премији и накнадама по продајним каналима, 	Полугодишње и годишње	Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање,

Р.бр.	Извјештај	Период достављања извјештаја	Субјект
	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „ОШИ-Д“ - Извјештај о премији и штетама за осигурање од осталих штета на имовини, - Образац „Ш1-Д“ - Извјештај о штетама и мјеродавним штетама у самопридржају. - Образац „Ш-АО-Д“ - Извјештај о штетама осигурања од одговорности за моторна возила, - Образац „РШ-Д“ - Извјештај о структури бруто резерви за штете, - Образац „МР-Д“ - Извјештај о математичкој резерви, - Образац „РУД-Д“ - Извјештај о резерви за учешће у добити, - Образац „ПРЖ-Д“ - Извјештај о промјенама код животних осигурања, - Образац „РП-Д“ - Извјештај о регресним потраживањима, - Образац „ТРНЖ-Д“ - Извјештај о нето техничком резултату за неживотна осигурања, - Образац „ТРЖ-Д“ - Извјештај о нето техничком резултату за животна осигурања, - Образац „КС-Д“ - Извјештај о квалификационој структури и броју запослених, - Образац „П1-Р“ - Извјештај о премији осигурања и мјеродавној премији у самопридржају(реосигурање), - Образац „Ш1-Р“ - Извјештај о штетама и мјеродавним штетама у самопридржају (реосигурање), - Образац „РШ-Р“ - Извјештај о структури бруто резерви за штете (реосигурање), - Образац „МР-Р“ - Извјештај о математичкој резерви (реосигурање), - Образац „ТРНЖ-Р“ - Извјештај о нето техничком резултату за неживотна осигурања (реосигурање), - Образац „ТРЖ-Р“ - Извјештај о нето техничком резултату за животна осигурања (реосигурање), - Образац „КС-Р“ - Извјештај о квалификационој структури и броју запослених (реосигурање). - Образац „ПЖ1-Ф“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања РС I, - Образац „ПЖ2-Ф“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања РС II, - Образац „П-АО-Ф“ - Извјештај о премији осигурања од одговорности за моторна возила РС, - Образац „КП-Ф“ - Извјештај о премији осигурања и накнадама по продајним каналима РС, - Образац „ОШИ-Ф“ - Извјештај о премији и штетама за осигурање од осталих штета на имовини РС, - Образац „Ш-АО-Ф“ - Извјештај о штетама за осигурање од одговорности за моторна возила РС, - Образац „ПРЖ-Ф“ - Извјештај о промјенама код животних осигурања РС, - Образац „КС-Ф“ - Извјештај о квалификационој структури и броју запослених РС, - Образац „КС-ЗФ- Извјештај о квалификационој структури (Заштитни фонд РС). 		<p>Филијале друштва из ФБиХ, Заштитни фонд РС</p>
5.	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „IBNR-LŠ-D“ - Извјештај о ријешеним штетама - Run-off троугао за IBNR, - Образац „IBNR-IŠ-D“ - Извјештај о исплаћеним штетама - Run-off троугао за IBNR, - Образац „IBNR-RŠ-D“ - Извјештај о резервама за настале пријављене штете - Run-off троугао за IBNR, - Образац „IBNR-RŠ-D“ - Извјештај о пријављеним штетама - Run-off троугао за IBNR, - Извјештај независног ревизора о обављеној ревизији финансијских и других извјештаја друштва за осигурање, - Мишљење овлашћеног актуара на финансијске извјештаје друштва за осигурање, - Пословни план (годишњи и средњорочни), - Годишњи извјештај о пословању. 	Годишње	<p>Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање, Заштитни фонд РС</p>

Извор: База података Агенције

Табела 2. 4: Информације сачињене на основу континуираног надзора у 2014. години

Р.бр.	Опис	Надзирани субјект
1.	Информација – контрола маргине солвентности друштава за осигурање (обрасци К и МС) на дан 31.12.2013, 31.03.2014, 30.06.2014. и 30.09.2014. године	Сва друштва за осигурање
2.	Информација – остварени трошкови спровођења осигурања и дозвољени режисијски додатак на дан 31.12.2013, 31.03.2014, 30.06.2014. и 30.09.2014. године	Сва друштва за осигурање
3.	Информација – улагање средстава за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање и математичке резерве за животна осигурања на дан 31.12.2013, 31.03.2014, 30.06.2014. и 30.09.2014. године	Сва друштва за осигурање
4.	Информација о објављивању ревизорских и финансијских извјештаја за 2013.годину и на дан 30.06.2014. године	Сва друштва за осигурање
5.	Информација/Преглед/ усклађености Улова за осигурање од одговорности моторних возила у РС друштва за осигурање која послују у РС са одлуком о заједничким условима од одговорности за моторна возила у РС	Сва друштва за осигурање
6.	Анализа примјене методологије у извршеној ванредној контроли процеса рјешавања одштетних захтјева у друштвима за осигурање и филијалама друштава за осигурање из ФБиХ	Сва друштва за осигурање и филијале друштва за осигурање из ФБиХ која се баве неживотним осигурањима
7.	Информација у вези корекције финансијских извјештаја примјеном МРС-8 (Рачуноводствене политике, примјене у рачуноводственим политикама и грешке)	Сва друштва за осигурање
8.	Информација о ефектима реосигурања и изложености реосигурању	Сва друштва за осигурање
9.	Информација о изложености друштава за осигурање из Републике Српске „Бобар групацији“	Сва друштва за осигурање
10.	Информација о основним показатељима субјеката на тржишту осигурања стање на дан 31.12.2013. и 30.06.2014. године	Сви субјекти на тржишту осигурања
11.	Информација о мишљењу овлашћеног актуара на финансијске и годишње извјештаје за 2013. годину	Сва друштва за осигурање
12.	Информација о анализи извјештаја из континуираног надзора	Сва друштва за осигурање
13.	Информација о извршеној анализи Плана пословања за 2014. годину и Плана интерне ревизије за 2014. годину	Сва друштва за осигурање
14.	Информација о стању улагања средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда у орочене депозите на дан 30.09.2013. године	Сва друштва за осигурање
15.	Информација – преглед датих сагласности на избор независног ревизора за ревизију финансијских извјештаја за 2013. годину	Сва друштва за осигурање
16.	Информација о средствима за покриће техничких резерви депонованим у банке	Сва друштва за осигурање

Р.бр.	Опис	Надзирани субјект
17.	Информација – Мишљење о програму рада за именовање лица овлашћеног за заступање	4 друштва за осигурање
18.	Информација о стању у друштвима за осигурање	2 друштва за осигурање
19.	Информација у вези покрића губитка	1 друштво за осигурање
20.	Информација – мишљење на пословни план друштава за заступање	6 друштва за заступање
21.	Информација наконведеног континуираног надзора над провођењем смјерница за спровођење Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности за обвезнике у надлежности Агенције за осигурање Републике Српске	3 друштва за осигурање 2 друштва за заступање у осигурању 2 брокерска друштва у осигурању
22.	Информација – Анализа статута и лица на значајном положају у друштву за осигурање	1 друштво за осигурање
23.	Информација о програму вођења пословања друштва, у сврху издавања сагласности за лице на значајном положају у друштву за осигурање	2 друштва за осигурање
24.	Информација – мишљење на емисију акција	4 друштва за осигурање
25.	Информација – мишљење на избор независног ревизора	11 друштава за осигурање
26.	Информација о правосудном систему у Републици Српској са аспеката поступака у којим се појављује Агенција	

Извор: База података Агенције

У оквиру континуираног надзора Агенција је анализирила степен ризика, односно изложености сектора осигурања према банкарском сектору, што је била и препорука FSAP мисије Свјетске банке. Улагањем средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда у депозите код банака, сектор осигурања изложен је ризицима банкарског сектора. Посебно је праћена изложеност друштава за осигурање према „Бобар банци“ а.д. Бијељина. Утврђено је да су 4 друштва за осигурање имала депозите код ове банке у укупном износу од 5,5 милиона КМ, што чини 4,6% укупно депонованих средстава сектора осигурања на рачунима банака. Такође, утврђено је да је неизвјесна наплата депонованих средстава и да је због тога угрожена адекватност капитала код 2 друштва за осигурање. С тим у вези су предузете одговарајуће надзорне мјере, које су већ дјелимично, до тренутка израде овог извјештаја, резултирале побољшањем финансијског положаја код појединих друштава за осигурање.

2.2.2.2. Редовне и ванредне контроле

Редовне и ванредне контроле обављане су off-site (у просторијама Агенције на основу достављених докумената) и on-site (у друштвима за осигурање и код посредника у осигурању). Контроле се проводе према стандардизованим супервизорским методологијама, које се редовно ревидирају и усклађују са стеченим искуствима у пракси и међународним стандардима супервизије осигурања.

У наредној табели дат је упоредни преглед обављених on-site контрола у 2013. и 2014. години:

Табела 2.5. On-site контроле у 2013. и 2014. години

Р.бр.	Врста контрола	2013. год.	2014. год.
1.	Редовне контроле	9	16
2.	Ванредне контроле	19	2
УКУПНО:		28	18

Као што је приказано у претходној табели у извјештајном периоду завршено је укупно 16 on-site контрола у складу са Планом редовних контрола за 2014. годину и то код:

- „Бобар осигурање“ а.д. Бијељина,
- „Нешковић осигурање“ а.д. Бијељина,
- „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука,
- „Дрина осигурање“ а.д. Милићи,
- „Триглав осигурање“ а.д. Бања Лука,
- „Микрофин осигурање“ а.д. Бања Лука,
- „Дунав осигурање“ а.д. Бања Лука,
- „Wiener osiguranje“ а.д. Бања Лука,
- „Зовко осигурање“ д.д. Жепче – Подружница Добој,
- „Uniqа osiguranje“ d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука,
- „Sarajevo osiguranje“ d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука,
- „Merkur osiguranje“ d.d Sarajevo – Подружница Бања Лука,

- „Euroherc osiguranje“ d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука,
- „Bosna – Sunce osiguranje“ d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука,
- „Брчко – гас осигурање“ а.д. Брчко Дистрикт,
- Заштитни фонд Републике Српске.

Ванредне контроле су обављане на основу претходно идентификованих ризика у оквиру активности континуираног надзора и то код:

- „Бобар осигурања“ а.д. Бијељина (улагање средстава за покриће техничких резерви, исплата дивиденде и промјена власничке структуре друштва),
- „Крајина осигурања“ а.д. Бања Лука (извршење мјера по претходном рјешењу).

У извјештајном периоду завршено је и 7 контрола друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ започетих крајем претходне године код:

- „Camelija osiguranje“ д.д. Бихаћ – Филијала Бања Лука (редовна контрола),
- „Grawe osiguranje“ а.д. Бања Лука (редовна контрола),
- „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука (ванредна контрола),
- „Дунав осигурање“ а.д. Бања Лука (контрола рјешавања одштетних захтјева)
- „Брчко – гас осигурање“ д.д. Брчко (контрола рјешавања одштетних захтјева),
- „Микрофин осигурање“ а.д. Бања Лука (контрола рјешавања одштетних захтјева),
- „Сарајево осигурање“ а.д. Сарајево – Филијала Бања Лука (контрола рјешавања одштетних захтјева).

Редовне и ванредне контроле, обављене у 2014. години, биле су усмјерене на провјеру:

- извршења наложених мјера из претходних контрола,
- рада органа учесника на тржишту осигурања,
- података који су предмет уписа у регистрима Агенције,
- процедуралног усклађивања пословања са законским прописима,
- примјене аката пословне политике, интерних процедура,
- провођења интерних контролних поступака,
- рада интерне ревизије,
- управљања ризицима,
- финансијског и рачуноводственог аспекта пословања,
- ликвидности друштава за осигурање,
- процјењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање,
- улагања средстава за покриће техничких и математичких резерви и минималног гарантног фонда,
- вођења евиденције о полисама осигурања,
- обрачуна резервација за штете,
- ажурности у рјешавању и исплати одштетних захтјева и захтјева за исплату осигураних сума,
- вођења књиге штетника (за обавезно осигурање од аутоодговорности),

- поштивања тарифа и услова осигурања код закључивања уговора о осигурању,
- трошкова спровођења осигурања,
- уговора о посредовању у осигурању,
- обрачуна капитала и маргине солвентности и примјена политике реосигурања.

Посебан сегмент надзора у 2014. године је представљало праћење стања у 4 друштва за осигурање, код којих су идентификовани повећани ризици у погледу покрића техничких резерви и испуњавања захтјева адекватности капитала. Код 2 друштва за осигурање ризици су били повећани због увођења привремене управе, а затим и покретања поступка ликвидације у „Бобар банци“ а.д. Бијељина. Због свега наведеног у оквиру Агенције је формиран тим за додатно праћење стања у тим друштвима за осигурање и припрему приједлога надзорних мјера.

Поред свега наведеног, мјере према појединим друштвима изрицане су и на основу анализа извршених у континуираном надзору.

Изречене мјере из надзора су презентоване у *Табели бр. 2.6.*

2.2.2.3. Мјере надзора

У наредној табели дат је сумарни приказ мјера надзора изречених у 2014. години, а на основу проведених контрола.

Табела 2.6. – Изречене мјере надзора према врстама у периоду од 01.01. до 31.12. 2014. године

Р. бр.	Врста мјере	Број мјера/налога
1.	Налози за отклањање незаконитости/неправилности	
	1.1. Контрола процеса рјешавања одштетних и захтјева за исплатама осигураних сума трећим лицима и осигураницима (ванредна контрола код 18 друштава за осигурање из РС и филијала друштава за осигурање из ФБиХ, која се баве неживотним осигурањима)	
	- успостављање адекватног и ажурног евидентирања одштетних предмета	220 налога (10 друштава за осигурање и 8 филијала друштава из ФБиХ који се баве неживотним осигурањима)
	- успостављање једнообразног начина коришћења модула и апликација информационог система ради правилног уноса података и обезбјеђења цјеловите и тачне базе података о одштетним и другим захтјевима за накнаду из осигурања	
	- обезбјеђење информатичке везе између завршеног процеса обраде одштетних и других захтјева за накнаду из осигурања са аналитичким евиденцијама и главном књигом у рачуноводству	
	- успостављање информационог система за управљање одштетним и другим захтјевима за накнаду из осигурања	
	- провођење одређених књижења у пословним књигама	
	- адекватно евидентирање одштетних и других захтјева за накнаду из осигурања	
	- хронолошко евидентирање одштетних захтјева из основа осигурања од аутоодговорности у књизи штета	
	- успостављање адекватних пракси у комуникацији са корисницима права из уговора о осигурању	
- достављање образложене понуде у складу са Законом АО		
- уређење процеса рјешавања одштетних захтјева у случају одбијања одштетног захтјева		

Р. бр.	Врста мјере	Број мјера/налога
	- исплата других накнада из осигурања у складу са чланом 919. став 1. и 2. Закона о облигационим односима	
	- исплата одштете у року из члана 9. став 5. и 8. Закона АО	
	- успостављање система интерних контрола/редовно провођење интерних контролних поступака	
	- додатно извјештавање Агенције	
	- интерна ревизија процеса рјешавања одштетних и других захтјева за накнаду из осигурања	
	1.2. Друге мјере из редовног и ванредног надзора	
	- забрана појединих финансијских трансакција са одређеним правним и физичким лицима	3 друштва за осигурање
	- налог за доставу кварталних и годишњих извјештаја прије истека рока за достављање	1 друштво за осигурање
	- забрана располагања, оптерећења или других начина коришћења појединих облика имовине друштва за осигурање	1 друштво за осигурање
	- обезбјеђивање и усклађивање улагања средстава за покриће техничких резерви у складу са подзаконским актима у одређеном року	3 друштва за осигурање
	- доношење акционог плана, са мишљењем овлашћеног актуара, у оквиру којег треба да се утврди начин и динамика довођења трошкова спровођења осигурања на прописани ниво	1 друштво за осигурање
	- налог друштву за осигурање за посебну ревизију финансијских извјештаја	2 друштва за осигурање
	- састављање финансијских извјештаја одвојено за животна и неживотна осигурања	1 друштво за осигурање
	- додатно извјештавање Агенције	4 друштва за осигурање
	- провођење одређених књижења – корекције биланса стања и биланса успјеха	2 друштва за осигурање
	- ограничење располагања средствима друштва (исплата дивиденде на начин да се не угрози ликвидност, солвентност и прописано покриће техничких резерви)	1 друштво за осигурање
	- налог за именовање лица на значајном положају у складу са чланом 60. став 9. Закона	1 друштво за осигурање
	- доношење Плана мјера ради побољшања ликвидности и солвентности друштва	1 друштво за осигурање
	- налог за поштовање усвојених аката пословне политике	2 друштва за осигурање
	- налог за процјену и исправку билансних и ванбилансних позиција	1 друштво за осигурање
	- налог за обезбјеђење адекватности капитала	1 друштво за осигурање
	- налог за дораду информационог система у дијелу извјештавања	1 друштво за осигурање
	- налог за измирење свих доспјелих обавеза према Заштитном фонду РС	1 друштво за осигурање
	- усклађивање статута са Законом о друштвима за осигурање	1 друштво за осигурање
	- исплата других накнада из осигурања у складу са чланом 919. став 1. и 2. Закона о облигационим односима	1 филијала друштва из ФБиХ
	- захтјев од друштва за осигурање или његовог матичног друштва или било којег другог друштва за осигурање које је повезано са тим друштвом, да у одређено вријеме покажу одређене документе и пруже информације	1 филијала друштва из ФБиХ
	- остали налози за отклањање незаконитости и неправилности према друштвима за осигурање (извршење мјера из претходних контрола и други налози)	59 (7 друштва за осигурање и 2 филијале друштва из ФБиХ)

Р. бр.	Врста мјере	Број мјера/налога
	1.3. Мјере из додатног праћења (4 друштва за осигурање)	
	- усвајање Плана мјера ради испуњавања захтјева адекватности капитала, побољшање ликвидности и солвентности	3 друштва за осигурање
	- достављање ревидираних финансијских извјештаја прије законом одређеног рока	1 друштво за осигурање
	- ограничење располагања средствима (хартије од вриједности, обвезнице, депозити код комерцијалних банака, некретнине), која служе за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда	1 друштво за осигурање
	- забрана располагања, оптерећења или одређене начине коришћења било ког облика имовине друштва за осигурање	1 друштво за осигурање
	- захтјев за доставу годишњих надзорних и статистичких извјештаја прије истека рока за предају	1 друштво за осигурање
	- налог за процјену наплативости и исправку вриједности потраживања депонованих средстава у банци	3 друштва за осигурање
	- забрана појединих финансијских трансакција са одређеним правним лицима без претходне сагласности Агенције	1 друштво за осигурање
	- захтјев од друштва за осигурање или његовог матичног друштва или било којег другог друштва за осигурање које је повезано са тим друштвом, да у одређено вријеме покажу одређене документе и пруже информације	1 друштво за осигурање
	- налог за разрјешење директора друштва за осигурање и налог да друштво изврши именовање другог лица на дужност директора, те да се обавијесте други надлежни органи о наведеним промјенама	1 друштво за осигурање
2.	Прекршајни налози:	
	- непоштовање рокова за исплату одштетних захтјева прописаних чл. 9 ст. 5. до 9. Закона АО	2 друштва за осигурање и 2 филијале друштава из ФБиХ
	- непоступање по налогу за отклањање неправилности /незаконитости	4 (2+2)
	- неплаћања доприноса Заштитном фонду РС	4 (2+2)
	- непоступање у складу са чланом 6. став 6. Закона о посредовању	2 (1+1)
3.	Захтјев за покретање прекршајног поступка	
	- непоштовање рокова за исплату одштетних захтјева прописаних чл. 9 став 5. до 9. Закона АО	16 захтјева

Извор: База података Агенције

Након ванредних контрола процеса рјешавања и исплате одштетних и захтјева за исплатама осигураних сума, извршених крајем 2013. године код свих друштава за осигурање и филијала друштава из БиХ (која/е обављају послове осигурања у врстама неживотних осигурања), Агенција је у првом полугодишту 2014. године изрекла одговарајуће надзорне мјере. Ове мјере су изречене у циљу унапређења процеса рјешавања и исплате одштетних захтјева и комуникације са оштећеним лицима, а презентоване су у Табели бр. 2.б.

Редовне и ванредне контроле резултирале су већим бројем различитих надзорних мјера, које треба да обезбиједи усклађивање пословања друштава за осигурање са законским и другим прописима, а које су такође представљене у претходној табели.

Како је раније поменуто, посебан сегмент надзора у 2014. године је представљало праћење стања у 4 друштва за осигурање, код којих су идентификовани повећани ризици. Именовани тим је свакодневно пратио и анализирао стање у овим друштвима за осигурање и о томе редовно извјештавао директора Агенције и Управни одбор, предлагајући мјере. О појединим аспектима надзора извјештаван је и Комитет за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске. Ове активности настављене су и у 2015. години. Мјере које су предузете су презентоване у претходној табели.

О уоченим неправилностима у пословању појединих друштава за осигурање обавијештени су и други органи да, у складу са њиховим надлежностима, предузму мјере и активности на отклањању истих (надлежно тужилаштво, Министарство финансија РС, Пореска управа РС, Агенција за банкарство РС, Комисија за хартије од вриједности РС,).

2.3. Активности у вези са заштитом потрошача у осигурању

У циљу боље заштите потрошача услуга осигурања Агенција је формирала посебан организациони дио за заштиту и едукацију потрошача услуга осигурања у оквиру којег дјелује и Омбудсман у осигурању.

Подзаконским актима регулисано је поступање Агенције након пријема приговора, притужби, жалби и других поднесака потрошача у вези са поступцима друштава за осигурање и других овлашћених учесника на тржишту осигурања.

Под потрошачима услуга осигурања дефинисана су физичка лица: уговарачи осигурања, осигураници, корисници права из уговора о осигурању и трећа оштећена лица из основа уговора о осигурању грађанске одговорности за штету који имају право да достављају приговоре, притужбе, жалбе, обавјештења, друге поднеске и захтјеве за давање информација.

Поред надзорних и регулаторних активности, које су индиректно усмјерене на заштиту потрошача у осигурању (осигураника, трећих оштећених лица и корисника осигурања), Агенција се заштитом потрошача бавила и у директној комуникацији са потрошачима преко стручних служби Агенције, као и преко Омбудсмана у осигурању.

2.3.1. Омбудсман у осигурању

У канцеларији Омбудсмана, у току 2014. године је:

- запримљено укупно 102 писмена поднеска,
- остварено 218 телефонских позива и

- 139 странака лично је, доласком у Агенцију, затражило информације, савјете и друго у вези са остваривањем права из осигурања.

У највећем броју странке које су се обраћале телефонски и усмено добиле су одговарајуће савјете и са друштвом за осигурање ријешиле неспоразум или спор.

Табела 2.7. – Разлози због којих су се потрошачи услуга осигурања обраћали Агенцији

Р.бр.	Најчешћи разлози због којих су се потрошачи услуга осигурања обраћали Агенцији
1.	Незадовољство висином понуђене накнаде штете/одштете
2.	Неблаговремене исплате или исплате неспорног дијела штете
3.	Проблеми у остваривању права по основу осигурања од посљедица несрећног случаја/незгоде
4.	Незадовољство утврђиваним степеном инвалидности код осигурања од посљедица несрећног случаја/незгоде
5.	Приговор због нетранспарентности обрачуна мишљења љекара – цензора
6.	Проблеми у остваривању права по основу путног здравственог осигурања за вријеме боравка у иностранству
7.	Незадовољство одбијањем осигуравача да врати неискориштени дио премије
8.	Наплаћивање потврде о евентуално уложеним одштетним захтјевима ради остваривања права на бонус код ино-осигуравача
9.	Недостатак информације о условима осигурања и савјета што би требало учинити да се добије адекватно покриће
10.	Незадовољство у остваривању права по основу полисе животног осигурања у случају немогућности даљег плаћања премије, приговори на малу откупну вриједност полисе животног осигурања

Посредовање Омбудсмана у осигурању обухвата различите радње које се предузимају ради рјешавања спора између друштва за осигурање и корисника услуга осигурања вансудским путем.

Омбудсман у осигурању је била и предавач на једнодневном припремно - едукацијском програму за полагање стручног испита за посреднике у осигурању, у организацији Агенције, са темом „*Заштита потрошача корисника услуга осигурања и омбудсман у осигурању*“. Имајући у виду да се уговори о осигурању најчешће закључују преко посредника у осигурању (заступника и брокера) будући посредници у осигурању упознају се о законским прописима и одредбама Кодекса пословне етике са циљем да приликом закључивања уговора исте примјењују.

У складу са Споразумом о заједничкој реализацији активности сарадње са високошколским установама стручне службе Агенције и Омбудсман у осигурању одржали су студентима Правног факултета у Бањалуци и „Синергија“ у Бијељини предавање о карактеристикама тржишта осигурања, животног осигурању, осигурању од аутоодговорности и заштити потрошача у осигурању.

Са представницима друштава за осигурање, односно лицима која су задужена за сарадњу са Омбудсманом у осигурању, одржан је састанак на којем су упознати са искуствима у досадашњој пракси омбудсмана и новом регулативом у вези са заштитом потрошача услуга осигурања и нацртима подзаконских аката, у складу са Правилником

о заштити потрошача услуга осигурања и омбудсману у осигурању. Представници друштава за осигурање упознати су са нацртима сљедећих аката:

- Правилником о поступању друштава за осигурање у вези са притужбама и
- Правилима поступка рјешавања спорова код Омбудсмана у осигурању.

На иницијативу институције Омбудсмана за дјецу одржана су два састанка на тему: „Осигурање дјете у образовном систему“ као и заједнички састанак са представницима школа из Републике Српске.

У часопису Свијет осигурања, у издању за мјесец мај 2014. године, објављен је интервју са Омбудсманом у осигурању.

2.3.1.1. Едукација потрошача корисника услуга осигурања

Канцеларија Омбудсмана у осигурању и стручне службе Агенције, у циљу боље информисаности грађана припремиле су Информатор „Заштита имовине кроз осигурање“, који пружа информације о томе шта је то осигурање имовине, због чега је потребно, на којим начелима почива, са ким се закључује уговор у овој врсти осигурања и како поступити када се догоди осигурани случај.

Претходно објављени Информатори су:

- „Осигурање од аутоодговорности“
- „Шта треба знати о осигурању“ и
- „Животно осигурање“.

Поред едукативног карактера, информатори су свакако допринијели и смањењу броја приговора. Имајући у виду да се повећава број приговора у вези са осигурањем лица од посљедица несрећног случаја/незгоде за наредну годину планиран је нови информатор са том темом.

2.3.1.2. Активности у вези са приговорима и притужбама

Приговори

У периоду од 01.01. 2014. до 31.12.2014. године од укупно 102 писмена поднеска, у складу са Правилником о заштити потрошача услуга осигурања и омбудсману у осигурању услове за поступање Омбудсмана у осигурању¹ испунило је 66 писаних приговора.

Приговор је акт којим се покреће поступак вансудског рјешавања спора из осигурања. У наредној табели дата је структура приговора по врстама осигурања:

¹ Дјелокруг рада Омбудсмана, утврђен Правилником о заштити потрошача услуга осигурања и омбудсману у осигурању. Омбудсман у осигурању је вансудски начин рјешавање спорова из осигурања који обухвата различите радње које се предузимају ради рјешавања спора вансудски, доноси одлуке/препоруке појединачне или опште, посредује међу странама у спору, предлаже начин рјешавања спорова или даје одговарајуће одговоре потрошачима услуга осигурања.

Табела 2.8. – Структура приговора по врстама осигурања

Р.бр.	Врста осигурања	Број приговора	Удио	Број приговора	Удио
		2013.год.		2014. год.	
1.	Осигурање од одговорности за моторна возила	54	70%	37	56,0%
2.	Осигурање возила-каска	5	7%	10	15,3%
3.	Осигурање од посљедица несрећног случаја/незгоде	15	20%	11	16,7%
4.	Осигурање од штета на имовини			2	3,0%
6.	Осигурање од пожара и др. природних сила	2	3%	3	4,5%
7.	Здравствено осигурање			2	3,0%
8.	Осигурање живота			1	1,5%
УКУПНО:		76	100%	66	100%

Извор: База података

У највећем броју приговори су се односили на осигурање од одговорности за моторна возила, што је разумљиво имајући у виду доминацију ове врсте осигурања у укупној премији, а подносиоци су били трећа оштећена лица.

У наредним табелама дат је преглед начина рјешавања приговора и осталих поднесака.

Табела 2.9. – Преглед рјешавања Омбудсмана по приговорима

Начин рјешавања	Број
Донесена одлука/препука којом је: утврђено кршење Кодекса пословне етике друштава за осигурање у Републици Српској ² и предложено друштву за осигурање да исто отклони; предложено начин рјешавања спора, одржана медијација и.т.д.	11
Донесена одлука којом је утврђено да друштво за осигурање није кршило Кодекс пословне етике друштава за осигурање у Републици Српској; странци дата упута за рјешавање спора	14
Није у належности (од Омбудсмана тражено да донесе одлуку о постојању правног основа или висине штете тј. да мериторно ријешити предмет што није у његовој надлежности; странка није имала својство потрошача...)	17
Странка одустала	6
Обустановљен поступак (разлози су били: странке постигле споразум прије окончања поступка код омбудсмана у осигурању; друштво образложило свој став или извршило обавезу; странка није исцрпила претходно правно средство....)	7
Преложено посредовање	2
Уступљен другом органу	1
Прослијеђено на надзор стручним службама Агенције	2
Предмету у раду	6
УКУПНО:	66

Извор: База података

Табела 2. 10. – Преглед по осталим поднесцима

Начин рјешавања	Број
Притужба, жалба, обавјештење	28
Информације, наредбе, мишљења, тумачења, упутства и одговори	5
Остали одговори	3
УКУПНО:	36

Извор: База података

² Кодекс пословне етике друштава за осигурање у Републици Српској донио је Омбудсман у осигурању, у примјени је од 01.04.2014. године и утврђује опште етичке принципе и норме професионалног понашања – добру праксу у осигурању. Промовишући добру праксу у осигурању Омбудсман је донио и пет Општих препорука и то:

- „Акт о рјешавању одштетног захтјева“
- „Поступања прије закључивања уговора о осигурању – предуговорно информисање“
- „Злоупотребе при коришћењу вансудске нагодбе/ поравнања“
- „Комуникација са подносиоцима одштетних захтјева“
- „Некоректне одредбе о губитку права из осигурања“.

3. УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Агенција је, у функцији побољшања квалитета и ефикасности надзорних активности, наставила са активностима њихове стандардизације.

У ту сврху, у периоду 01.01 до 31.12.2014. године, припремљени су и усвојени следећи интерни акти:

- Процедура о начину размјене докумената између Агенције за осигурање Републике Српске и Агенције за надзор Федерације Босне и Херцеговине у поступку надзора филијала,
- Методологија за контролу датих аванса, потраживања и пласмана друштава за осигурање,
- Методологија за контролу резервација за штете у неживотном осигурању,
- Методологија за контролу примјене прописа који се тичу спречавања прања новца и финансирања терористичких активности,
- Методологија за контролу испуњавања захтјева адекватности капитала и
- Инструкција о провођењу редовне и ванредне on-site контроле.

Додатно, завршено је и тестирање методологија припремљених у претходним периодима, које су након одређених унапређења усвојене, а то су:

- Методологија за контролу ликвидности друштава за осигурање,
- Методологија за контролу улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда друштава за осигурање,
- Упутство о облику и садржају записника о надзору.

Постепено увођење надзора заснованог на процјени ризика друштава за осигурање представља континуирану активност и највећи изазов у развоју супервизорских пракси Агенције. Како се за потпуни прелазак на надзор заснован на процјени ризика требају испунити и регулаторне претпоставке, у смислу нових овлашћења Агенције, употреба показатеља, које Агенција развија (у оквиру матрице за процјену ризика), биће искључиво у функцији индикатора раног упозорења. Значај употребе индикатора раног упозорења је у превентивном дјеловању, у смислу идентификовања потреба за ванредним регулаторним и надзорним активностима Агенције. Доношењем подзаконских аката којима се унапређују надзорни и статистички извјештаји учесника на тржишту осигурања и уређује њихово електронско достављање Агенцији, створене су претпоставке унапређења превентивног надзорног дјеловања Агенције.³

Унапређење супервизорских пракси, које проводи Агенција, врши се и кроз сарадњу са другим надзорним органима финансијског система у Републици Српској, а посебно са

³ Описано у поглављу 2.1. Регулаторне активности

аспекта размјене података потребних за провођење конкретних надзорних и регулаторних активности.

Истиче се да и даље постоји потреба, идентификована у претходним извјештајним периодима, за побољшањем координиране оперативне сарадње са другим институцијама Републике Српске, као што су Републички инспекторат, Пореска управа РС и Министарство унутрашњих послова РС, а у сврху ефикаснијег уређивања тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности.

3.1. Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности

Активности на изради новог Закона о обавезним осигурањима у саобраћају и реализацији Пројекта: “БиХ 10295: Либерализација тржишта осигурања од аутоодговорности“ представљале су окосницу рада Агенције на стварању претпоставки за системско унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности.

Текст Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, у форми нацрта, припремљен је за процедуру усвајања у току 2014. године. Како се овим законом уређују питања која су од посебног значаја за грађане и о којима је неопходно да се најшире консултују заинтересовани органи и организације, научне и стручне институције, Народна скупштина Републике Српске донијела је закључак да се исти упуте на јавну расправу. У периоду припреме овог извјештаја проводила се јавна расправа о нацрту Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, а у којој је активно учешће узела и Агенција путем својих представника.

Усвајањем овог закона извршиће се, у значајној мјери, усклађивање правног поретка Републике Српске са кодификованом Директивом о осигурању од одговорности из употребе моторних возила (2009/103ЕС), а чиме ће се, поред осталог, постићи боља заштита интереса трећих оштећених лица. Такође, створиће се и регулаторне претпоставке за почетак процеса либерализације цијена у обавезном осигурању од аутоодговорности, а што је у складу са захтјевом треће директиве неживотног осигурања (92/49/ЕС), према којем земље чланице ЕУ не могу доносити прописе којима се друштва за осигурање обавезују на добијање претходне сагласности на тарифе осигурања од стране екстерног надзорног органа.

Истовремено, са учешћем у изради Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, којим је предвиђена постепена либерализација премија осигурања од аутоодговорности, Агенција учествује и у реализацији Пројекта Свјетске банке: „БиХ 10295: Либерализација тржишта осигурања од аутоодговорности“ (у даљем тексту: Пројекат).

Пројекат је, на основу поднесеног захтјева Агенције, одобрен 2013. године у облику техничке помоћи Свјетске банке, а у оквиру FIRST initiative⁴.

У току 2014. године, консултант ангажовани на Пројекту одржали су двије актуарске радионице са актуарима запосленим у Агенцији и актуарима друштава за осигурање, на којима су презентовани:

- резултати прелиминарних анализа у вези актуелног обрачуна резерви за штете и одређивања премија у осигурању од аутоодговорности те
- методолошке основе утврђивања резерви за штете и одређивања премија осигурања од аутоодговорности.

До краја овог извјештајног периода, Агенција је завршила са активностима прикупљања и систематизације података, потребних консултантима ангажованим на Пројекту за израду актуарског модела. Очекује се да ће у првој половини 2015. године Агенцији бити достављени коначни документи који садрже препоруке за прелазак на слободно одређивање премија осигурања од аутоодговорности, заједно са актуарским алатима потребним за одређивање премија и техничких резерви код осигурања од аутоодговорности.

Даље активности Агенције у овој области биће усклађене са динамиком процеса либерализације премија осигурања од аутоодговорности утврђеном Законом о обавезним осигурањима у саобраћају.

3.2. Информациони систем Агенције

Информациони систем Агенције обухвата: Информативни центар, канцеларијско пословање, вођење регистара, евиденцију надзора, е-форме (извјештавање субјеката на тржишту осигурања), статистику и информисање јавности.

Агенција је највећи дио својих административних, општих и кадровских евиденција организовала у електронском облику, тако да су различити пословни процеси подржани одговарајућим апликацијама које су израђене властитим развојем. Уз стално учешће запослених, врше се дораде апликација у циљу унапређења и израде нових. Имплементирани су измјене на постојећим апликацијама у складу са Правилником о садржају, начину и роковима за достављање извјештаја, обавјештења и других података друштава за осигурање.

У складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање и Закона о посредовању у осигурању, Агенција води одговарајуће регистре у складу са подзаконским актима. Регистри се воде у електронском облику, а дио података је непосредно доступан јавности преко интернет странице Агенције. Усклађивање ових регистара са

⁴ „FIRST initiative“ је партнерска организација у којој учествује Свјетска Банка, путем IBRD и IDA, заједно са Међународним монетарним фондом и другим донаторима, а основана је у циљу пружања техничке помоћи финансијском сектору неразвијених и средње развијених земаља.

промјенама закона и подзаконских аката, као и њихово функционално унапређење, врши се континуирано властитим развојем.

У извјештајном периоду извршено је усклађивање и унапређење дијела информационог система који се односи на електронско извјештавање друштава за осигурање и других овлашћених учесника (е-форме). Урађене су и имплементирание измјене на већини образаца у складу са Одлуком о електронском достављању надзорних и статистичких извјештаја учесника на тржишту осигурања, у циљу аутоматизације послова off-site надзора.

Крајем 2014. године, Агенција је промијенила услугу mail hostinga и е-mail адресе запослених.

3.3. Сарадња са другим институцијама

3.3.1. Сарадња са домаћим институцијама

Настављена је сарадња, успостављена у претходним извјештајним периодима, са министарствима у Влади Републике Српске, а посебно са: Министарством финансија РС и Министарством унутрашњих послова РС.

Заједничке активности са Министарством финансија РС одвијале су се у оквиру:

- израде нацрта Закона о обавезним осигурањима у саобраћају,
- активности самопроцјене усклађености са Основним принципима осигурања, а на основу захтјева Међународног монетарног фонда и Свјетске банке за процјену стања финансијског сектора БиХ (*Financial Sector Assessment Program - FSAP*),
- извјештавања о стању у области осигурања, кроз учешће у изради извјештаја о напретку у процесу придруживања Европској унији и докумената за дискусију на састанцима пододбора за економско-финансијска питања и статистику и подоодбора за унутрашње тржиште и конкуренцију,
- активности Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске (у даљем тексту: Комитет) .

Комуникација са Министарством унутрашњих послова Републике Српске заснивала се на размјени података потребних за успјешно провођење надзора.

Поред тога, у складу са законским одредбама, Агенција је доставила Пореској управи РС више различитих информација које упућују на сумњу на непоштивање пореских прописа, а што је идентификовано приликом провођења надзора над друштвима за осигурање.

У оквиру активности Комитета, Агенција је сарађивала са Агенцијом за банкарство РС и Комисијом за хартије од вриједности РС, и то кроз: размјену података неопходних за провођење надзора и праћење извршавања надзорних мјера, које је Агенција изрекла друштвима за осигурање, затим активности подизања нивоа финансијске писмености

младих/студената, као и анализи утицаја предложених законских рјешења на стабилност и развој финансијског сектора Републике Српске.

У циљу подизања финансијске писмености студената, остварена је сарадња са „Слобомир II“ Универзитетом из Бијељине, Правним факултетом Универзитета у Бањалуци и Универзитетом „Синергија“ из Бијељине.

Односи Агенције према институцијама БиХ заснивали су се на законом успостављеној обавези:

- достављања статистичких података Агенцији за осигурање у БиХ, потребних за израду билтена „Статистика тржишта осигурања БиХ“ и
- размјене информација, добијених у надзору пословања филијала друштава са сједиштем у другом ентитету, са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ.

Заједно са Агенцијом за осигурање у БиХ и Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ, посебан значај је дат активностима међусобног усаглашавања:

- садржаја међународних меморандума о разумијевању који треба да се потпишу са надзорним органима Републике Србије, Републике Аустрије, Републике Словеније и Републике Хрватске,
- услова под којима се може закључити уговор о реосигурању са друштвима за реосигурање која немају дозволу за рад издату у Републици Српској или ФБиХ и
- самопроцјене усклађености са Основним принципима осигурања, а на основу захтјева Међународног монетарног фонда и Свјетске банке за процјену стања финансијског сектора БиХ (*Financial Sector Assessment Program - FSAP*).

Такође, настављена је пракса успостављена у претходном извјештајном периоду, размјене општих регулаторних и надзорних искустава са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ.

Агенција је, ради унапређења дјелатности осигурања у Републици Српској, наставила сарадњу са струковним удружењима из осигурања и то са:

- Удружењем друштава за осигурање Републике Српске,
- Удружењем актуара Републике Српске,
- Удружењем посредника у осигурању Републике Српске и
- Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга (ЦОФУС).

Агенцији су достављане примједбе и сугестије ових удружења у оквиру припреме подзаконских аката Агенције, а организоване су и заједничке едукације за актуаре.

Агенција је подржала Удружење актуара Републике Српске у процесу подношења пријаве за приступање Међународној актуарској асоцијацији (*International Actuarial Association - IAA*). Удружење актуара Републике Српске је у 2014. години испунило потребне услове и постало члан Међународне актуарске асоцијације, у својству придруженог члана.

Агенција је поддржала иницијативу Удружења посредника у осигурању за измјене Закона о посредовању у осигурању, која је усмјерена на отклањање административних баријера у продаји осигурања. Такође, у сврху даљег развоја тржишта животног и добровољног здравственог осигурања, Агенција је подржала и иницијативу Центра за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга – ЦОФУС и Адвантис брокера а.д. Бања Лука упућену Народној скупштини Републике Српске за измјену и допуну Закона о порезу на доходак (“Службени гласник Републике Српске” број: 91/06, 128/06, 120/08, 71/10, 1/11 и 107/13). Предложене измјене се односе на пореске олакшице за уплате премија добровољног здравственог и животног осигурања за раднике од стране послодаваца. Иницијатива је заснивана на закључцима са округлог стола под називом “Добровољно здравствено осигурање и животно осигурање у функцији подршке јавним фондовима уз повећање инвестицијског потенцијала осигуравајућих кућа”, одржаног крајем 2013. године у Бањој Луци.

У оквиру сарадње са струковним удружењима, представници Агенције су присуствовали састанку организованом од стране Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске, на тему: „Мјесто и улога регулаторних тијела у процесу успостављања и спровођења квалитета у рачуноводственој и ревизорској професији“.

3.3.2. Сарадња са иностраним институцијама

Агенција је сарађивала са међународним институцијама, те супервизорима и струковним удружењима сектора осигурања држава из региона.

У 2014. години извршена је процјена стања финансијског сектора БиХ (*Financial Sector Assessment Program - FSAP*), у сарадњи са Свјетском банком и Међународним монетарним фондом.

У оквиру активности процјене стања финансијског сектора БиХ, Агенција је:

- извршила свеобухватну самопроцјену усклађености са Основним принципима осигурања (*Insurance Core Principles-ICP*), које је издала Међународна асоцијација супервизора у осигурању (*International Association of Insurance Supervisors -IAIS*),
- припремила информацију из оквира финансијске стабилности, које се односе на сектор осигурања и
- припремила сет статистичких података из области осигурања, у складу са захтијеваном методологијом Међународног монетарног фонда.

Иако је коначан извјештај FSAP мисије у фази израде, у нацрту извјештаја, који је достављен Агенцији на увид и коментаре, констатован је знатан напредак у сектору осигурања у односу на посљедњу FSAP мисију 2006. године. У нацрту извјештаја се наводи да је „кадровска структура Агенције унапријеђена ангажовањем већег броја стручњака из области права и актуарства, да су оперативни процеси и интерне контроле на високом нивоу, те да је, узевши све у обзир, Агенција позиционирана на тржишту на начин који јој омогућава ефикасно спровођење супервизије.“ Такође, наведено је да је

сам процес супервизије у великој мјери усклађен са „Основним принципима супервизије осигурања“ које је усвојило Међународно удружење супервизору у осигурању (IAIS - Insurance Core Principles, Standards, Guidance and Assessment Methodology).

Такође, настављена је и сарадња са међународним институцијама, организованим кроз FIRST initiative, путем Пројекта техничке помоћи у либерализацији цијена осигурања од аутоодговорности, о чему је детаљније писано у поглављу: *3.1. Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности* овог извјештаја.

Сарадња са супервизорима из окружења заснивала се на учешћу у раду Колеца супервизора Триглав групе, са супервизорима држава у којима послују друштва за осигурање из Триглав групе, а у координацији Агенције за надзор осигурања Републике Словеније.

Поред наведеног Агенција је, и у овом извјештајном периоду, наставила сарадњу са супервизорима у оквиру CESEE иницијативе (Central-Eastern and South-Eastern European Insurance Supervision Initiative) кроз учешће на састанку на којем су разматрани актуелни проблеми и изазови у примјени концепта Солвентности II, либерализацији тржишта осигурања од аутоодговорности и надзору уговора о осигурању.

Агенција ће у октобру 2015. године бити домаћин 10. састанка супервизора осигурања, у оквиру CESEE иницијативе.

Сарадња са струковним удружењима и другим иностраним институцијама остваривана је и путем учешћа представника Агенције на:

- састанку са представницима Удружења друштава за осигурање Србије, на којем је извршена презентација функционисања Информационог центра Србије и размијењена искуства у развоју база података које треба да садрже информациони центри обавезних осигурања од аутоодговорности;
- међународној конференцији о изазовима и пракси надзора друштава за осигурање у Европској Унији и земљама југоисточне Европе у организацији Европског тијела за надзор осигурања и пензионих фондова (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA) и Хрватске Агенције за надзор финансијских услуга (HANFA), гдје су присуствовали представници Агенције у панел расправи;
- XII међународном симпозијуму у организацији Економског факултета Београд и Удружења актуара Србије, гдје је извршена презентација о развоју надзора осигурања заснованог на ризицима у Републици Српској;
- међународној конференцији за актуаре запослене код супервизора, у организацији Међународне асоцијације супервизора у осигурању и Агенције за надзор осигурања Македоније;

- округлим столовима на теме: „Осигурање пољопривреде“ и „Посредници у осигурању“ у организацији Center of Excellence in Finance (CEF) из Љубљане и Агенције за надзор осигурања Словеније;
- семинару на тему: „Максимизација вриједности кроз сарадњу интерне ревизије са менаџментом“ у организацији CEF из Љубљане;
- семинару на тему: „Супервизија заснована на ризицима“ (Risk-based supervision), у организацији ЕЮРА, Свјетске банке и Агенције за надзор осигурања Словеније;
- међународној конференцији заступника и посредника у осигурању, у организацији Института за осигурање Марибор.

Агенција остварује успјешну сарадњу и са струковним удружењима из региона и то са: Удружењем актуара Србије, Удружењем за право осигурања Србије и Хрватским уредом за осигурање.

Такође, на међународном порталу о осигурању www.xprimm.com од 2011. године континуирано се представља тржиште осигурања Републике Српске.

3.4. Едукација и повећавање јавне свијести о значају осигурања

Као и претходних година, Агенција је организовала едукацију и испитни рок за полагање стручног испита, потребног за добијање овлашћења за обављање послова заступника у осигурању и брокера у осигурању. Едукација је обухватала програм предвиђен прописима. Стручни испит је положило 163 кандидата.

За потребе едукације учесника на тржишту осигурања, Агенција је организовала у сарадњи са:

- консултантима Свјетске банке, техничку радионицу на којој су интерним и екстерним актуарима друштава за осигурање презентовани резултати прелиминарних анализа и препоруке у вези резерви за штете и одређивања премија у осигурању од аутоодговорности;
- Удружењем актуара Републике Српске, специјалистички семинар на тему: „Основе актуарства у животним и неживотним осигурањима“;
- Удружењем друштава за осигурање РС, округли сто о примјени Одлуке о заједничким условима за осигурање од одговорности за моторна возила („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/13) и Одлуке о заједничкој тарифи и цјеновнику за осигурање од одговорности за моторна возила („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/13) и
- Бањалучком берзом хартија од вриједности а.д. Бања Лука, едукацију на тему: „Признавање и вредновање финансијских инструмената“.

У сврху повећања јавне свијести о значају осигурања, Агенција је, заједно са Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга (ЦОФУС), припремила међународну конференцију на тему: „Осигурање имовине - потреба, а не трошак“.

Такође, у сврху побољшања едукације, а у складу са Споразумом о заједничкој реализацији активности сарадње са високошколским установама, који су потписали чланови Комитета, Агенција је:

- организовала тзв. “дане отворених врата“, у оквиру којих су три групе студената Правног факултета Универзитета у Бањалуци и група студената са „Слобомир П“ Универзитета из Бијељине посјетили Агенцију. Студентима је, кроз интерактивну презентацију, објашњен дјелокруг рада и надлежности Агенције, с нагласком на поступке надзора и лиценцирања овлаштених учесника на тржишту осигурања;
- одржала предавања студентима Правног факултета Универзитета у Бањалуци и студентима Универзитета Синергија из Бијељине о карактеристикама тржишта осигурања, животном осигурању, осигурању од аутоодговорности и заштити потрошача у осигурању.

У току 2014. године, а у вези са активностима планираним у оквиру наведеног споразума, извршен је избор најбољих радова из области осигурања, банкарства и тржишта хартија од вриједности, који су пристигли по основу јавног Конкурса за избор најбољих радова из области финансија.

Информисање и едукација учесника на тржишту осигурања и јавности вршена је и путем интернет странице Агенције и то кроз редовно објављивање:

- статистичких података о тржишту осигурања,
- извјештаја о стању у сектору осигурања и извјештаја о раду Агенције,
- усвојених подзаконских аката и подзаконских аката у припреми и
- информација о актуелним развојним пројектима.

Агенција је и путем медија информисала ширу јавност о својим активностима, што је такође у функцији едукације потрошача и унапређења културе осигурања.

У складу са потребама, Агенција је сарађивала и са другим институцијама, а у циљу развоја и унапређења тржишта осигурања и едукације запослених.